

Beröring bortom mångfald och individualism

Otto: Beröring skapar skillnad, den delar upp mellan agenser, en sak berör en annan, en människa rör vid en annan, en hand möter en annan. Men den franske filosofen Maurice Merleau-Ponty menade att den gränsen inte kunde dras så klart som vi ofta tror; att en handlande person är subjekt och den passiva parten är objekt. Han menade att kombinationer kunde uppstå, som subjekt-objekt. Till exempel kan jag beröra min egen axel med min hand, och jag är då själv både den som rör och den som berörs.

Per: Jo, så är det ju. Varje sak min hand rör berör handen tillbaka. Vad är subjekt och vad är objekt? Varje beröring bryter antropocentrismens föreställning att människor är aktiva och skapande medan saker och ting skulle vara passiva. Beröring bryter dessutom solipsismen: att allt egentligen bara är min egen upplevelse.

Tillsammans med Maine de Biran funderar Paul Ricoeur hur vår sorg och glädje, vår smak, våra känslor, kommer ur beröringen, "its aptitude for feeling is revealed most characteristically in the sense of touch"(1).

Självvet skapar inte sig själv. Den andre, och det andra, är med och skapar självvet: "that selfhood implies its own "proper" otherness ... for which the flesh is the support"(2).

Mig som något annat

Därmed blir det möjligt att vända på fenomenologen Edmund Husserls föreställning om den andre som mig, en annan som är som mig själv. Istället är det jag själv som blir något annat. Vi är inte som varandra, vi är något annat än oss själva, vi är mer. Det tvingar oss att lämna identitet och likhet som förklaring till vem jag är och till vilka andra är.

Beröring ska här inte blandas ihop med individens upplevelse av världen, att känna på saker och ting. Här tar jag snarare upp hur beröring fastnar på det som berörs. Civil olydnad, ickevåld och queer gör saker märkliga. Märkbara. De gör märken. Beröring gör märken som sitter kvar.

Beröring leder oss på så sätt bort från traditionellt mångfaldstänkande: dom är som dom är, låt dom vara som dom är. Beröring skapar ständigt nytt. Beröring mångfaldigar istället för att fångas i statisk mångfald där vi hålls åtskilda som åskådare till varandra.

15 november 2014

Texten är utkast för boken *Mode och motstånd* av Otto von Busch och Per Herngren (Korpen, 2016).

Fotnot

1. Paul Ricoeur, *Oneself as Another*, The University of Chicago Press, 1994, p 324.
2. Paul Ricoeur, *Oneself as Another*, The University of Chicago Press, 1994, p 324.

Börja inte med dig själv

Texter om ickevåld, konflikthantering, samhällsförändring, civil olydnad och plogbillsrörelsen